

4. Monituottajamalli ja uudet yhteistyömuodot

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Johdanto

Hyvinvointialue vastaa lakisääteisten sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä alueellaan ja siitä, että asukkailla on yhdenvertainen pääsy palveluihin. Hyvinvointialue voi tuottaa palvelut itse tai hankkia niitä yksityisiltä palveluntuottajilta, mutta sillä on myös oltava riittävä oma palvelutuotanto. Tämän lisäksi on terveydenhuollossa tietty valinnanvapaus. Monituottajuusmalli kuvaa, miten hyvinvointialue haluaa kehittää yhteistyön muiden tahojen kanssa sekä sosiaali- ja terveys- että tukipalveluiden osalta.

Monituottajuusmallin kokonaisvaltaiset tavoitteet

hyödynnetään hyvinvointialueen, yritysten, yhdistysten ja järjestöjen vahvuuksia

varmistetaan alueen elinvoimaisuus

mahdollistetaan asiakkaan valinnanvapaus hyvinvointialueen määrittämissä palveluissa

varmistetaan palvelujen järjestämis- ja tuottamisratkaisujen kustannustehokkuus hyödyntämällä eri tuotantotapoja

varmistetaan palveluntuottajien mahdollisimman laaja osallistuminen hankintoihin (kilpailua laatuun ja hintaan)

kehitetään palveluja innovatiivisesti ja asiakaslähtöisesti palveluntuottajien kanssa (pilotit ja kokeilut)

Strategiakauden tavoitteet:

Tuotantotapa-analyysit otetaan käyttöön

Hyvinvointialueella ei ole vielä kattavasti tietoa oman tuotannon vrs. ostopalveluiden kustannuksista ja tuotantotapa-analyysit otetaan käyttöön 3-6 vuoden strategiseen toiminnan suunnitteluun.

Lisäämme yhteistyötä palveluntuottajien kanssa

Tiedotamme palveluntuottajia tarjolla olevista koulutuksista julkisiin hankintoihin

Lisäämme hankintojen markkinointia ja tiedottamista varmistaaksemme kiinnostuksen hankintoihimme ja saadaksemme laatu- ja hintakilpailua

Ostopalvelujen käyttöä seurataan ja ohjataan ennakoivasti

Kehitämme sopimuksia ja sopimusseurantaa yhteisten menetelmien mukaiseksi käytänteiden vertailtavuuden varmistamiseksi

Asiakkaiden ohjaus ja palvelupäätökset selkeän vastuunjaon ja aikataulutuksen piiriin

Valinnanvapaus terveydenhuoltolain mukaan

Kiireetön hoito (48 §):

- Henkilö voi valita terveydenhuollostaan vastaavan terveyskeskuksen/terveysaseman.
 - Valinnan voi tehdä milloin tahansa, tulee voimaan viimeistään 3 viikon kuluttua ja on voimassa vähintään vuoden.
 - Ei koske koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa eikä pitkäaikaista laitoshoidtoa.
- Jos lääkäri tai hammaslääkäri arvioi, että henkilö tarvitsee erikoissairaanhoidon palveluja, henkilö voi valita hoidon antavan kunnallisen erikoissairaanhoidon toimintayksikön.
 - Hoitopaikka on valittava yhteisymmärryksessä lähetteen antavan lääkärin tai hammaslääkärin kanssa.

Kiireellinen sairaanhoito (50 §)

- Äkillisen sairastumisen, vamman, pitkäaikaissairauden vaikeutumisen tai toimintakyvyn alenemisen edellyttämä välitön arvio ja hoito, jota ei voida siirtää ilman sairauden pahenemista tai vamman vaikeutumista
 - käsittää myös kiireellisen suun terveydenhuollon, mielenterveyshoidon, päihdehuollon ja psykososiaalisen tuen
 - annettava sitä tarvitsevalle potilaalle hänen asuinpaikastaan riippumatta.

Palveluiden ostot Pohjanmaan hyvinvointialueella

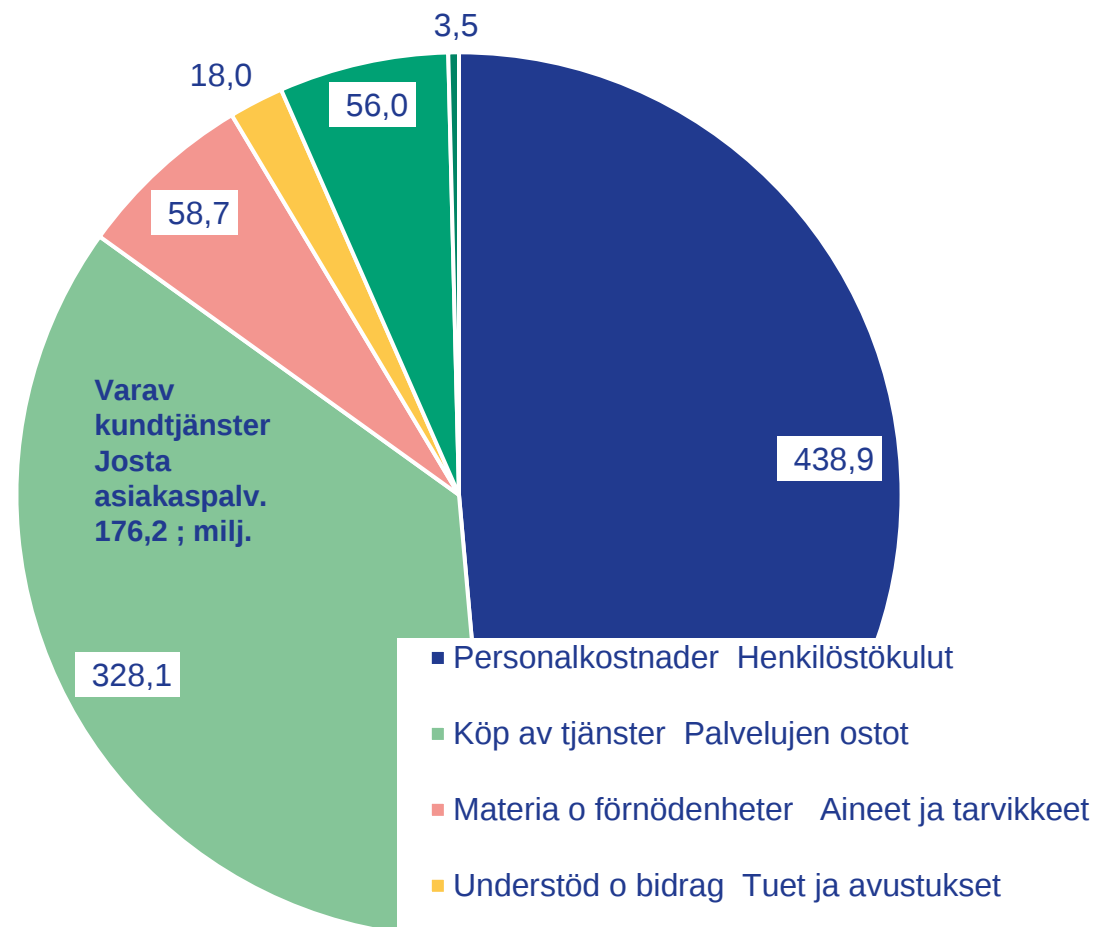
Hyvinvointialueen toimintakulut olivat vuoden 2024 tilinpäätöksessä 903,2 miljoonaa. Toimintakuluista 36 % oli palveluiden ostokuluja. Palveluiden ostot olivat yhteensä 328 miljoonaa, joista asiakasostopalveluita oli 176,2 miljoonaa.

Asiakasostopalveluihin luetaan palvelu, jota ei tuoteta hyvinvointialueella, ja joka tuotetaan kokonaisuudessaan ulkopuolisella palveluntuottajalla. Kokonaispalvelun asiakasostopalveluun ei lueta esim. Laboratorio- tai vuokralääkäriostopalveluita, koska näissä tapauksissa palvelun lopputuottaja on hyvinvointialue.

Hyvinvointialueen suurimpia asiakasostopalveluita olivat

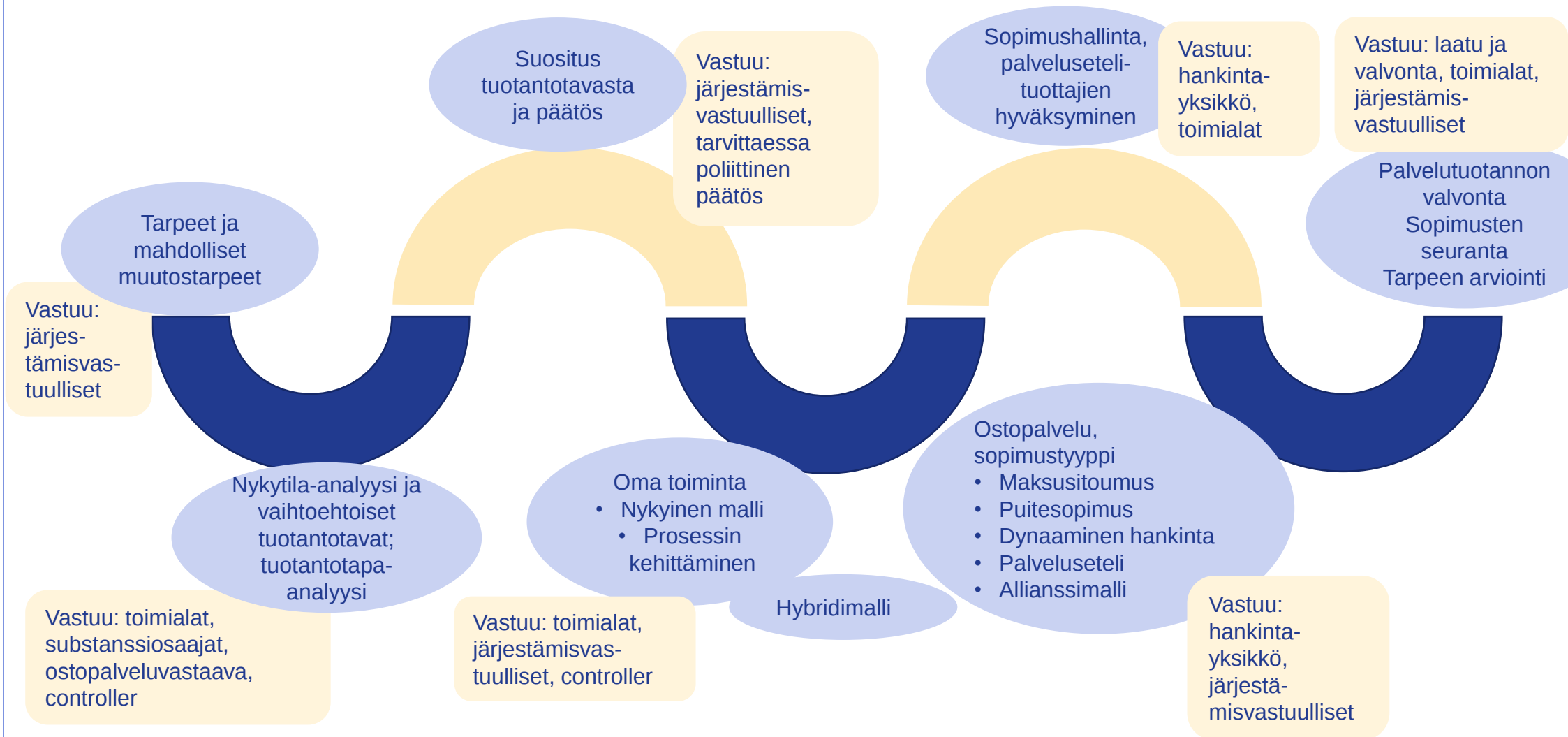
- Asumispalvelut (ikäihmiset, vammaiset, mielenterveys- ja päihdeasiakkaat) 37 %
- Erikoissairaanhoido muilla hyvinvointialueilla ja valtion sairaaloissa 32 %
- Sosiaalihuollon kotona asumisen tukipalvelut (kotihoito, tukipalvelut, päivätoiminta, henkilökohtainen avustaja) 12 %
- Lastensuojelun sijoitukset 11 %

Verksamhetskostnadernas andel % -
Toimintakulujen osuudet %
2024 (903,2 milj. €)

Palvelujen ostojen prosessi

Tavoitteet ja toimenpiteet 2026-2029, monituottajamalli

Tavoite	Toimenpiteet 2026	Mittarit
Ostopalvelujen käyttö on suunnitelmallista ja perustuu hyvinvointialueen strategiaan ja visioon. Ostopalvelujen käytön järjestäjätason suunnittelua toteutetaan selvällä vastuunjaolla.	- Asetetaan strategiset tavoitteet palvelukokonaisuuksille. - Tuotantotapa-analyysit laaditaan strategisille palveluille (ikäntyneiden asumispalvelut, lastensuojelun palvelut, lääkäripalvelut). - Vastuiden ja roolien määrittely ostopalveluiden johtamisessa. - Talousarvion ostopalvelubudjetin laadinnan ennakointi, vastuunjako.	Tavoitteet määritelty kyllä / ei Tuotantotapa-analyysikohteet päätetty kyllä/ei Tuotantotapa-analyysien määrät Vastuut ja roolit määritelty kyllä / ei
Ostopalvelujen käytön kehitystä seurataan ja johdetaan kuukausitasolla oman tuotannon rinnalla. Ostopalvelujen käyttöä ohjataan ennakoivasti ja määrätietoisesti.	- Ostopalveluiden seurannan ja raportoinnin toimintamalli on laadittu. - Yhteinen toimintamalli toimialat ylittävälle ostopalveluiden käytön ohjaamiselle. - Vahvistetaan ostopalveluiden johtamiselle tarvittavaa tietopohjaa (asiakasvolyymit, rakenne).MI. valinnanvapauden piirissä olevat palvelut ja ostopalvelut In-house yhtiöiltä. - Oman ja ostopalvelutuotannon kustannusrakenne ja tavoitetasot - Lisäämme yhteistyötä palveluntuottajien kanssa ja mahdollistetaan uusien palvelumuotojen pilotoinnit "Miten Pohjanmaa voi" raportin perusteella	- Toimintamalli laadittu kyllä / ei - Yhteinen toimintamalli laadittu kyllä / ei - Kuukausittainen seurantaraportti - Strategista palvelukokonaisuuksista on kustannusvertailut ja tavoitetasot kyllä / ei
Hankintoja suunnitellaan strategisesti ja ne toteuttavat palvelujen järjestämisen tahtotilaa tavoitteellisesti	- Substanssiosaamisen vahvistaminen sote- hankinnoissa - Sopimuksien hallintaan ja ohjaukseen järjestetään koulutusta - Sopimushallintajärjestelmän raportointityökalujen kehittäminen	- Resursointi sote-hankintojen kokonaisuudesta - Koulutus on järjestetty kyllä / ei - Koulutukseen osallistujat xx hlöä - Sopimustenhallinnasta raportoidaan kvartaaleittain kyllä/ ei